

NAAKT SCHILDER

GERRIT GULDENHEMEL

©Gerrit Guldenhemel 2020

Omslagillustratie: Gerrit Guldenhemel, vrij naar Leonardo

Illustraties: Gerrit Guldenhemel

Pagina 262. Schilderij 'De Doos' Gerrit Guldenhemel

Uitgever: Equipe Publishers

ISBN: 9789403629476

Diep in ieder van ons is een ruimte waar we ons lot beheren. Het is de plek die we van nature vrijhouden om te cijferen tussen ons goed en kwaad. Iedere gelijkensis in dit boek met u, met uw organisatie, met andere zoekenden of verdwaalden berust op een willekeurige situatie.

Moi mam.

Dat je mij naar het leven bracht, is mijn grootste geluk.

*Als je op jacht gaat, en konijnen schieten terug,
als je je snijdt bij het scheren, in je rug.
(van Duin)*

De meeste van de in dit verhaal beschreven personen kenden elkaar amper. Stuk voor stuk dachten ze – waarschijnlijk net als u tot nu toe — dat er in het leven iets te kiezen valt. Dat we zelfs ‘verantwoorde keuzes’ kunnen maken. Dat we dus de mensen kunnen selecteren die we wel of niet willen ontmoeten. Vergeet het maar. We leven in een werkelijkheid waarin de ene ontmoeting alweer de kiem in zich draagt voor de volgende. In de praktijk blijkt dat we hooguit besluiten welke schoenen we deze morgen aantrekken. Of wat we vanavond weer eens op tafel zetten, een biefstuk of toch maar weer de gehaktbal en zelfs in die keuzes kan de mens niet vrijuit gaan. Wat of wie we mooi, lekker of lief vinden, heeft ons onderbewuste al lang en breed voor ons geregeld. Ook de keuze of u ooit voor de naaktschilder uit de kleren zult gaan, is al gemaakt.

Natuurlijk probeert een verteller zijn verhaal meer waar te doen lijken dan wanneer het echt gebeurd zou zijn. Maar in dit geval maakte ik het meeste zelf mee. Een paar hele nare aangelegenheden bleven mij gelukkig bespaard. De modellen van de naaktschilder kunnen naast u staan in de file, uw treincoupé binnen komen, aanbellen voor een collecte of zelfs al jarenlang naast u in bed liggen. Zijn zus kan onverhoopt ook uw zus zijn. *Gerrit Guldenhemel, 05-2021*

DEEL I
Amsterdam, februari 2019

*Hij zag er uit als een god, maar zijn sociale
vaardigheden waren als die van een natte kat.*

(F. Chance)

Iedereen die we in Amsterdam zien fietsen kan zomaar een naaktschilder zijn. Het is overduidelijk dat er voor zo'n beroep geen speciale uiterlijke kenmerken bestaan. Er zijn geen codes en normen waaraan je ze kunt herkennen. Voor een ieder, die hier het verhaal leest en hem zo nodig in de stad wil opsporen, het volgende signalement: een gemiddeld slank postuur, een paar stevige armen vanuit de tijd dat hij als vakkenvuller nog met bierkratjes en anderhalve liters Rivella slingerde, een kop met warrige donkere krullen, een grote rechte neus, blauwe ogen die je onbevangen en zonder knipperen aankijken. In zijn wangen zie je twee lachgroeven, maar die leiden in zijn gezicht kennelijk een nutteloos bestaan. Niemand zag hem ooit lachen of huilen.

Soms lijkt de naaktschilder onder iets gebukt te gaan, maar misschien is hij juist uiterst tevreden en volkomen onthaast. We zullen het nooit van hem horen want hij praat alleen noodgedwongen. Dan hoor je een sonore stem, die alleen het hoogstnodige aan je vertelt. Als je af en toe zijn tanden dan toch eens ziet, zie je wel een stevig gebit, maar de laatste tijd met een saffrane sigarenaanslag. Soms laat hij een paar weken een grijzend baardje staan en een beetje borsthaar heeft hij ook. Aan fashion-statements onttrekt hij zich compleet. Hij draagt altijd een trainingspak, loopt in dezelfde witte sportschoenen en op zijn rug bonkt eeu-

wig een rode rugzak. Hij is er de man niet naar om diepte en dimensie aan zijn looks toe te voegen, veel liever wil hij met rust gelaten worden om zo hoe dan ook zijn eigen ding te doen. Naaktschilderen.

Kent u trouwens het eetcafé Kobalt aan de Singel? Tussen twaalf en twee zit er aan het meest linkse tafeltje steevast iemand te dagdromen. Uit-het-raam-staarders zijn meestal bezig om zichzelf beter te leren kennen, om erachter te komen waarom ze de dingen doen die ze doen. Zij gluurdt over haar salade niçoise, neemt een teug van haar wijntje en speelt met haar ideeën. Op zijn handen ziet ze verfvlekken. Blijkbaar een kunstenaar, krullen, krachtige armen en de ogen van een Noorse god, maar dat doet er voor haar zagezegd minder toe, want ze heeft in zijn verschijning een ruw randje ontdekt. En juist dat maakt hem tot het zout op haar huid. Ze ziet zomaar — haar innerlijk is stellig — dat hij lief en zorgzaam is en ze bedenkt dat hij haar toch op het juiste moment tegengas zal geven. Het subtiele gedrag van die mooie man daar bij het raam maakt haar nieuwsgierig. Introverte mannen, er is iets met hun aard dat die ander blijkbaar gek kan maken. Het zit hem in het mysterie, het totaal niet bezig zijn met hun uiterlijk, de kordate houding van hun lichaam en het gevoel van eigenwaarde dat ze uitstralen. Voor de vrouw werkt dit blijkbaar als het voorspel tot genoeg. Zoals ze de krullenbol daar nu eenzaam ziet zitten, zo in zich zelf gekeerd, zo rustig en daarom zo verdomd aantrekkelijk. Ze vraagt zich af waar deze man aan denkt en wat hij daar aan de overkant van de gracht ziet? Ze is er zeker van dat de zwijgzame aandachtig zal luisteren naar alles wat ze hem te zeggen heeft. Zal ze vragen of de stoel tegenover hem nog vrij is?

Een vrouw produceert — naar men zegt — van nature een hormoon dat zorgt voor hechting, maar dat wil zich natuurlijk nooit hechten aan een vent die op voorhand als een klootzak oogt. De kans dat een sukkel, kneus, armoelijder of crimineel de vader van haar kind gaat worden wil ze tot een minimum beperken. Vrouwen kunnen daartoe blijkbaar dieper in de man kijken en zien bij hem iets wat hij misschien in zichzelf helemaal niet gewaar wordt. Deze man kan vast en zeker in zijn eigen onderhoud voorzien. Trouwens deze keer heeft haar onderbuik het bij het rechte eind. Tegen u gezegd, ontvangt de naaktschilder in zijn atelier de laatste jaren gemiddeld veertien modellen tegen een — graag of niet — prijs van 10.000 vooraf. Nooit hoor je de naaktschilder praten over wat hij heeft of heeft verdiend, maar het is zonder calculator snel uit te rekenen dat de hij bepaald geen armoede zaait. Bovendien is hij geen big-spender, voor bijna alles wat hij nodig heeft, pakt hij de fiets naar de budget-stores en laat de winkeliers er maar op rekenen dat hij blind is voor impulsaankopen. Oké, hij zit er warmpjes bij en is in die zin misschien eerder een vrek, maar ook als je dat van hem vindt, dan interesseert hem dat geen snars.

Zelfs op deze bewolkte dag trekken er zonnestralen naar zijn gezicht en het is alsof de natuur wil dat hij de hoofdrol in een film speelt waarin u — speciaal u — als de hulpeloze jonkvrouw in de armen van deze held valt. Maar hoe betrouwbaar zijn uw amoureuze waarnemingen? U fantaseert hoe uw naaktheid waardig genoeg is om zijn model te zijn, hoe stevig hij uw borsten vindt, hoe strak nog uw buik. Cellulitis, hij heeft er echt nooit van gehoord. U kijkt naar hem en wacht erop om zijn blik te ontmoeten en nu hij van achter zijn ezel terugkijkt, draait u uw ogen

schijnbaar verlegen weg. Als u deze ontmoeting opnieuw met een vriendin beleeft, duidt u hem gerust aan als de-mooie-man met wie u een klik heeft. Fantaseer gerust hoe de kunstenaar met u flirtte en hoe u hem met gemak in uw bed kreeg. Natuurlijk is romantiek — vooral onder tegen elkaar opbiedende vriendinnen — een persoonlijk begrip, er zijn zoveel diverssen aan begeerten als er bedden op de wereld zijn. Zuigt u maar verder aan uw duim hoor, ook als het zeer aannemelijk is dat u — althans in dit leven — met de naaktschilder nooit één woord zult wisselen. Het is voorlopig maar de vraag of uw echtgenoot of vriend — hoe groot acht u zelf de kans? — bereid is tien mille aan waardering voor u op te hoesten.

1

*Ik benijd u, omdat u mag geloven dat
deze gebeurtenissen verzonnen zijn.*

(Guldenhemel 2019)

We zien de naaktschilder op zijn dagelijkse tred naar het eetcafé. Om zijn hoofd zit sinds deze morgen een groot wit verband met blinkende klemmen. Af en toe staat hij op de trappers, dan weer buigt hij zich diep over het stuur. Hij kreunt en lijkt zacht te huilen. Een jong stelletje wijst hem na en maakt zich vrolijk over hem. Nu hij de hoek van de Singel omgaat, stapt er daar een man naar voren. Hoog opgeschoren haar benadrukt een laag voorhoofd. Felle ogen haken zich in de lap om het hoofd van de fietser. Uit een wilde baard bulkt het:

‘Looserrrr. God straft.’ In zijn bekrompenheid maakt de engerd ook nog een snijgebaar langs zijn eigen strot. Maar de wankele fietser deinst eenvoudig een metertje opzij. Vince Vredeveld is een geboren Amsterdammer en met zijn achtendertig jaar gewend geraakt aan de idioterie van deze stad. Zijn bescheiden levensstijl blijft hoe dan ook onveranderd, zelfs na wat hem deze nacht is overkomen.

Zo op het eerste oog barst deze stad van de ongure mannen, de junks, de psychoten, de elkaar afmakende boevenbendes, de potenrammers, de zakkenrollers en de hordes bezopen toeristen onderweg naar

waardering en aandacht. Dit rollenspel van extremisten en kleine moordenaars schuift als een bulldozer door de smalle straatjes. Echter, de meeste dingen waarover men zich in Amsterdam zorgen maakt en van in de kramp schiet, zullen nooit gebeuren. Over de shit die er wèl gebeurt, heb je althans volgens Vince niets te vertellen. Misschien is het ook maar beter om datgene waarover we als eenling geen controle hebben als realiteit te accepteren. Voor hem zijn de ongure mannen en de stadsgekken niet meer dan een gewaarwording, de eenvoudige prijs die je betaalt voor het feit dat je in deze stad mag rondfietsen. Lijpies en mafkezen te over en natuurlijk zijn deze snuiters in het straatbeeld hoe dan ook een afgrijzen, maar dan wel weer door het geslacht beperkt.

Dat er door Amsterdam ook een parade van ongure vrouwen trekt, blijft bijna onopgemerkt en zeker bij de naaktschilder. Wiegende billen in skinny jeansrokjes, tot op de vingerkootjes getatoeëerde armen, opgedikte lippen die tongpiercings ontbloten, push-upborsten die door gerafelde tops dollen, ze boezemen geen angsten in, worden zelfs als elegant ingekaderd. Vrouwen vertegenwoordigen het moederschap en moeders zijn per definitie liefdevol en zorgzaam. Het is dit eeuwenoude idee dat waarschijnlijk veroorzaakt dat een man in de verschijning van de vrouw zijn eigen brutaliteit en schurkenstreken niet belichaamd ziet. Vince Vredeveld was tot nu toe ook zo heerlijk verankerd in dat beeld. Tot vannacht geloofde hij in de natuurlijke schoonheid van de vrouw, vredig en zorgzaam, moederlijk en beschermend. Voorlopig vertrouwt de man niets en niemand meer.

Al die jaren schildert hij dus het tedere in de vrouw — hij staat dat nog altijd voor — maar zijn laatste model is onverhoeds ijzingwekkend onguur gebleken. Misschien kent u haar? Philles Bergsma, zegt die naam u iets? Ja precies, de karateka die het goud won in Rio. Haar lijf was volmaakter dan alles wat de naaktschilder kon bedenken. Ze oogde als een model uit de hemel gezonden. Ogenschijnlijk was ze onwetend over haar aantrekkingskracht en haar kalmte leek Amsterdam te pacificeren. Vince had er echter nooit rekening mee gehouden, er eigenlijk geen weet van hoe vrouwen de donkerste dingen in de mooiste verpakking kunnen laten verschijnen. Rood haar en sproetjes, *what's not to love?* Maar deze vrouw — in het begin zo teder — bleek vannacht tot in de kern verrot.

Wij kunstenaars. Wij slaapwandelaars bij daglicht.

(Nietzsche)

Amsterdam inspireert schilders, zangers, schrijvers, dansers, pottenbakkers en al die andere scheppende. Het voelt alsof deze stad het artistieke centrum van de wereld is. Alsof het een onvermijdelijke zaak is, komen de creatieven naar hier. Eenmaal aangekomen, kopen ze zonder te aarzelen een fiets. De kunstenaar wil in Amsterdam een verpletterende eerste indruk maken en weet vaak niet beter dan dat Rembrandt, Hals en Spinoza ook op fietsen reden. De nieuwsgierigheid over zoveel fietsen lijkt een sleutel tot mondiale creativiteit. In het begin zijn ze wat onbeholpen, maar ondanks zadelpijn en verzuurde kuiten steeds met hun hele

gezicht in een lach. Zo beleven ze de gewichtigheid van wat ze hier komen doen. Na een eerste geslaagde app vanaf het stuur stellen de nieuwelingen vast dat ze blijkbaar kunnen fietsen. Ze horen er kennelijk bij en worden daarop de vrijmoed van de Amsterdamse straten, pleinen en parken gewaar. Ze verruilen hun kritisch denken met dat van het kind. Die spruit zeurt aan hun hoofd dat het tempo omhoog moet. Snel en sneller, bijna meedogenloos wordt er getrapt. Om het zelfvertrouwen op te vijzelen, bukken ze over het stuur. Door duizend uitlaatpijpen bekogeld, rondend ze dagelijks de cirkels en halve manen van het Stedelijk, het Rijks en het Concertgebouw. Zonder dat het mensenoog het zo rechtstreeks kan volgen, lijken fietsers in deze stad sowieso voor altijd op weg naar vervulling, invulling en/of opvulling. Soms is er een die zich op een bepaalde gracht een bepaalde geliefde herinnert en de trappers even stil houdt — het hart maakt wat extra slagen — dan wordt er een moment hemelwaarts gekeken en weer stevig doorgefietst. Hij of zij werkt nu namelijk in Amsterdam en daarom vierentwintig uur per dag.

Zo fietst er dus — je kunt de klok erop gelijk zetten — elke middag een kunstenaar naar zijn eetcafé. De naaktschilder aanvaardt een soort van stiptheidsactie in zijn doen en laten. Vanachter zijn tafeltje in Kobalt volgt hij de rondingen van de Singel. Als was het zijn model, de vrouw, de bezielster van al zijn creëren. Niemand hier weet overigens dat hij zo ongekend gretig naakten schildert. Omdat hij vaak met verf besmeurde handen binnenkomt en zijn trainingsbroek vol kleurige vlekken zit, noemt de serveerster hem al tijden Klad.

‘Meneer Klad hè,’ vereiste hij min of meer jolig. In haar heeft de verlegenheid schijnbaar nooit een kans gekregen en ze neemt lachend zijn steevaste bestelling op.

‘Meneer Klad, één goedemiddag, één uitsmijter-ham-mee-gebakken en één rosé?’ Hij kijkt even instemmend naar haar op. Weg is ze alweer voor haar volgende rodeo in deze drukke saloon. Het evenwicht dat haar lichaam vindt in het met één hand hoog gehouden dienblad en het op haar kont stuiterende horecaholster is goed genoeg om langs de diepste afgronden te lopen.

De wielen blijven draaien naar al het veelbelovende, want Amsterdam is een tolerante stad of althans een plek waar de confrontatie wordt vermeden. Niemand weet hier waar het kunstmatige stopt en het echte begint. Kunstenaars snellen met al datgene waarvan we nu al weten dat het waarschijnlijk armetierig in de vergetelheid zal raken, naar hier. Maar vanwaar die haast als je weet dat je in deze speldenprik op aarde hoe dan ook noch als eerste noch als laatste zult arriveren? Bovendien is datgene wat Amsterdam vandaag tijdloos acht, de volgende week al tanende. Geeft niet hoe je arriveert, in een vogel die de Bijlmer klieft, als ongebo-
rene trappelend in je aanstaande moeder, op je fiets, je snorfiets, je motorfiets, als de acteur van eigen droombeelden en visioenen. Jij daar designer, met op je kanis een Duitse helm, de laarzen naar voren in het voorland van een rolstoel, mijn vrijheid verpestend met knetterende misfires, vertel me: waarom is je stuur zo afgezaagd? En jij daar huisjesmelker, van waar dit onvermogen met je vermogen, wat wil je ons zeggen als de twaalf cilinders van je Lamborghini de Singel doen huilen, je bodem-
plaat de brug doet vonken, je geldophalers en knuppellaars uit je slip-

stream raken? Langs deze grachten dendert een convoi-exceptionnel bezonnen met die ene ontluisterende campagne: 'IK!'. De verschillen in dit eeuwenoude stratenplan zijn zo groot dat iedereen langs elkaar heen lijkt te spreken, het ego is nogal de vijand en er is bijna geen andere verbinding dan die van de opgestoken middelvinger.

Vince slaagt er merkwaardig gemakkelijk in om zich alleen op zichzelf en zijn kunst te concentreren. Hij houdt zich niet bezig met het vergelijken van uiterlijkheden en het daaraan verbinden van conclusies. De man heeft blijkbaar ieder oordeel opgeschort, zoals gezegd houdt de geest van Vince van vaste patronen. Daarom schuifelt hij hier elke middag tussen twaalf en één naar hetzelfde tafeltje en bestelt altijd hetzelfde. Net als ieder mens was er diep in hem soms een klein verlangen om het vanaf vandaag, zeg maar de volgende week maandag, nee vanaf september zo niet dan zeker na nieuwjaarsdag anders te doen. Maar tegelijk vroeg Vince zichzelf tot voor kort af, waarom hij iets anders zou doen? Het ging namelijk goed, stelde hij zelfverzekerd vast. Hij had geen illusies, hartkloppingen of twijfels over zijn beslissingen. Hij leefde dan wel met routines, maar hij groeide in het schilderen. Een voorspelbaar verloop van de dag was voor hem zelfs behaaglijk. Oké, hij voelde zich soms wat ongemakkelijk zonder er goed de vinger op te kunnen leggen, maar in dat geval pakte hij snel zijn kwasten weer op en begon aan een nieuw model.

De kans is uiterst gering dat onze toekomst precies zo uitpakt als we verwachten. Er gebeurt ongetwijfeld iets onverwachts en paradoes zullen we verrast worden. Gebeurt het niet in ons eigen leven, dan wel in dat van de ander om ons heen. Net als ieder mens heeft Vince voor verande-

ringen blijkbaar niets hoeven te doen, ze zijn magisch aan hem verschenen. Net nu hij zo dicht bij zijn meesterwerk was, hebben de grillen van het lot zich pijnlijk en ongemakkelijk met de naaktschilder verbonden. Ze hebben hem gebroken, hij is gemangeld en kan bijna geen pap meer zeggen. In zijn nog bonkende hoofd is er op dit moment niets wat nog zin heeft, zelfs schilderen niet. Alles aan hem doet zeer en godverdegodver..... zijn mooiste schilderijen ...zijn meesterwerk... Ze heeft ze gesloopt. Voor Vince lijkt de hele santenkraam hopeloos verloren.

Het mishandelen van een man door een vrouw is al sinds mensenheugenis een taboe en de enkele man die zich erover beklagt, wordt onveranderlijk achter zijn rug om uitgelachen. Dus mannen, beter niet klagen, wonden likken en er zit niets anders op dan het aangedane leed stilletjes te dragen. Vince heeft zoals gezegd behoorlijk te makken vandaag de dag en verdient een aardig centje met zijn kunst. De zwijgzame naaktschilder klaagt sowieso nooit en doet het vandaag dan ook niet.

‘Eén goedemorgen Meneer Klad, wat is er met u gebeurd?’ Ze wijst naar het verband om zijn hoofd. Vince kantelt dat hoofd in haar richting alsof hij haar een geheim gaat verklappen:

‘Euh, niets, een afstapje gemist, stoepje gevallen,’ weet de diehard te acteren, het gestolde bloed op zijn onderlip doet hem slissen.

‘Ja, ja, dat zal wel.’ Ze maakt met haar vrije hand het drink- en- spuit gebaar en ze neuriet *saberiosia holladie oh!*

‘Nou ja, kan gebeuren mijnheer Klad, één uitsmijter-ham- mee- gebakken en één rosé?’ Voordat Vince kan zeggen dat hij vandaag niet zo’n trek heeft, is ze al weg.

*Als jij 6 rozen voor de spiegel houdt,
kijk je naar 7 van de mooiste dingen ter wereld.*

(van een boerenbont tegeltje)

Marion

‘Wat zit je haar leuk,’ hoe afgezaagd de uitlating ook, een compliment maken aan de vrouw is vaak op zich al een entreekaartje tot iets goeds. De naaktschilder doet het bijna methodisch zonder zich bewust te zijn van dit diepgewortelde mechanisme. Marion neemt het atelier in zich op en ziet alléén nog maar haar aanstaande delicate pose op het witte gecapitonneerde daybed. Even lijkt ze te gaan zwemmen in een leeg zwembad. Hij probeert Marion tot zielsrust te laten komen met nog meer clichés, ingetrainde prietpraat over de buurt en het weer. Heeft ze het atelier kunnen vinden? Stomme vraag natuurlijk, ze is er toch. Vince geeft op zijn manier aandacht, toont iets van egostrelende interesse in haar nu nog aangeklede lifestyle. Tenminste dat is wat de vrouw denkt, zijn geest zit al diep in het schilderij en zijn lijnvoering. Bijna slinks predikt hij de kracht, motivatie en ambitie voor wat er zo dadelijk gaat komen. Ze moet uit de kleren.

Dan serveert hij aan het setje bij het raam de verse muntthee. Ze moet immers zo onbevangen mogelijk bloot gaan en doorgaans heeft de mens meer geleerd over zijn schaamte dan over zijn anatomie. Maar zij, die straks haar nauwkeurig gekozen garderobe aan het haakje in de om-

kleedkast moet achterlaten, is alleen bezig met zichzelf. Pfffffffff..... ze moet zich zo meteen aan deze man bloot geven. Maar Vince lijkt te zorgen voor Marion, hij luistert zo te zien naar haar. Alles wat ze zegt, schijnt hij te begrijpen met zijn ja-knikkende hoofd. Ze drinkt haar theeglas leeg en stapt dan met een ‘Alleeh’ resoluut naar de twee deuren onder de trap. Eerst nog even vol elan naar het toiletje en dan — terwijl het doorspoelen nog roezemoest — beweegt ze zich in een aarzelende en zoekende choreografie naar de naastgelegen omkleedkast. Soms hoort Vince hoe de aanstaande modellen bezig hun schoenen tegen de kastwand schoppen om in de klaargezette badslippers te glijden. ‘Shit’ hoort hij vaak als er iets niet los wil of er iets afbreekt. Vince weet hoe zijn modellen eenmaal uitgekleet in de wandspiegel kijken. Bewaarheid zien worden dat hun vermeende onvolkomenheden er vandaag meer zijn dan ooit. Een vrouw in een omkleedkast voelt zich eenzaam en verheugt dat gevoel door zich zuchtend in machteloosheid te dompelen. Ze voelt zich het onderwerp van een veekeuring. Waar is ze in godsnaam aan begonnen? Er spoort toch iets niet in mij? Haar geloof in het verduivelde idee om — precies als de vriendin van haar vriendin — geschilderd te worden, versplintert in onmacht. Kan ze nog terug?

Naakt en timide uit de kast gekomen neemt ze schuchter haar positie in op het vloerkleed bij het raam. Een heuse brandstapel waar armen en benen er alleen nog zijn om haar schaamte te bedekken. Vince staat dan al achter zijn ezel en zijn houtskool speurt naar de mate van zachtheid die er — na zoveel kommer en kwel — nog in haar over is. Vince kijkt niet naar vetrolletjes of hangende borsten. Ze hebben niets te maken met wat zijn schildersoog ziet, hij omzeilt ze gemakkelijk in zijn te-

kenlijnen. Hij wil het vrouwenlichaam in schoonheid en tederheid tonen en als het even kan zal hij storende onvolkomenheden verbloemen of verzachten. Natuurlijk wil hij de tragiek wel verbeelden maar niet dat iemand zich er ongemakkelijk bij voelt. Zijn oog voor de proporties is het resultaat van de zoektocht die hij jarenlang heeft afgelegd langs honderden vrouwenlichamen.

Hij heeft een geoliede basisaanpak en voltooit zijn schilderij meestal met drie sessies van ongeveer twee uren. Tijd nemen om te kijken, echt te kijken en datgene wat we opmerken te voelen en weer te geven, is een uitdaging op zich. Voor Vince niets meer dan bedrevenheid. Hij maakt bij de eerste ontmoeting schetsen van korte poses, waaruit ze zo te zien samen kiezen, maar het is Vince die de tekening selecteert die voor zijn gevoel kan overleven in een olieverfschilderij. De tweede sessie heeft hij zijn doek al klaar staan met daarop de eerste aanzetten en gaat hij met de onderlagen aan de slag. De derde en laatste samenkomst werkt hij het doek zoveel mogelijk af met de meer verfijnde toetsen en neemt vervolgens afscheid van zijn model. Hij weet genoeg en gaat in zijn atelier nog uren verder met het doek om het te vervolmaken. Tussen dag en nacht, tussen de dagen van de week, tussen vrije tijd en werktijd kent deze naaktschilder geen onderscheid. Hij heeft maar één soort tijd en dat is naaktschilderen.

‘Hoe wil je me hebben?’ Vince lacht alsof ze een grapje maakt.

‘Doe maar wat mevrouw,’ zegt hij goedmoedig, zijn starre methodiek verhullend.

‘Dan blijf ik wel staan als je het goed vindt.,’ zegt ze met een zekere vasthoudendheid:

‘Noem me alsjeblieft niet steeds mevrouw, ik voel me dan zo oud. Vertelde je daarnet dat ik zesentwintig ben.’

‘Maar Marion dat is oké.’ Marion? Hoort ze dat goed? Vince spreekt de zoetste klank uit die Marion kent, het mythische woord dat alles bevat wat ze hier in haar naaktheid is. Zijn schetsen en schilderen vereisen stilte en stilstaan. Hijzelf is daar aan gewend maar zij heeft geen idee van wat haar op dit vloerkleed overkomt. Vince vraagt haar of ze er een muzikje bij wil. Hij zet zacht Amy Winehouse op. Dan hangt hij een groot vel A-nul op zijn bord, neemt een passend stuk houtskool in de hand en kijkt nu van achter zijn ezel onbevangen en stoïcijns naar de naakte vrouw. Ze staat nog steeds krampachtig op haar brandstapel, waarvan ze verwacht dat die nu aangestoken gaat worden en er is niets en niemand die haar van deze ontmenselijking nog kan redden. Zo noteert Vince haar op zijn eerste vel.

‘Niet gek Marion,’ zegt hij na tien minuten swingen en wrijven in zijn houtskool. Terwijl hij een nieuw vel ophangt en het zwart van zijn vingers wrijft, vraagt hij zijn model om hem even aan te kijken. Een tot nu toe altijd werkende truc om een betere pose te krijgen. Als een hypnotiseur en een omhoog geworpen goeroe, onwetend waar hij zijn wijsheden vandaan haalt, spreekt hij zalvend:

‘Marion, denk eens aan de bollenvelden, bepaal zelf de kleur en laat het me weten.’

‘Euh, bollenvelden zeg je?, oké, euh, doe maar rood.’

‘Ahah, de kleur van liefde en romantiek’ is zijn standaard antwoord. Rood, het is een 95% score bij zijn modellen.

‘Je staat nu tussen rode tulpen, boven je vliegt een leeuwerik, doe jij je ogen maar dicht Marion, ik kijk wel even, ja daar gaat ie....., zie je dat vogeltje ook?’ Ze knijpt haar ogen extra dicht en knikt instemmend en Vince is halverwege.

‘Kijk als je wilt nu even naar de lucht, die is blauw, blauwer kan niet, het is warm, er zijn geen wolken, de leeuwerik tjilpt, geniet maar Marion, voel je een meisje, een kind nog, wie je nu bent telt niet meer, je bent zo mooi, betoverend mooi,’ Ai ai, de guit geeft haar een gratis antidepressief middeltje, maar toch, hij is oprecht gebleken, misschien mag ze zich mooi voelen, misschien is haar lijf het voor de naaktschilder allemaal waard. Ze begint in hem te geloven.

‘Marion, je wordt hier niet bespied, er is geen oordeel in dit rode bollenveld’ Vince wacht hier even en begint warempel zelf zware ogen te krijgen.

‘Marion, je voelt je heerlijk alléén, want je bent opnieuw geboren, je hebt geen schuld, nergens aan, je voelt je vrij, volkomen vrij, je bent.’ Na een meditatief minuutje vraagt hij haar om haar ogen te openen en te proberen contact te krijgen met de leeuwerik en deze op een uitgestoken hand te laten landen en hem met de andere dan zachtjes te strelen. Alle krampen zijn nu uit haar lijf, het verhullen met ledematen is gestopt. Haar armen steekt ze in de lucht en het model lacht en neemt haar natuurlijke pose in alsof ze op de cover staat van de Ontembare Vrouw.

‘Marion, dit vasthouden, mooi.’ Hij gooit daarna als het ware deze pose op het vel. Trefzeker en verstoken van zelfs maar de kleinste

lustgevoelens lijkt hij de schoonheid in zijn model te ontdekken. Merkwaardig voelen vrouwen zijn kijken naar de contour van hun vormen vanaf dit moment als aangenaam en uiterst liefdevol. De vrouw heeft voor dit gevoel blijkbaar door de evolutie een extra zintuig uitgereikt gekregen. Het masker valt van haar ego. Eindelijk is het sublieme moment aangekomen waarop haar naaktheid verwoord wordt in pure schoonheid, de godin nu tastbaar in een schilderij. En dat voelt voor Marion als een tijdloos juweel dat ze haar leven lang zal gaan koesteren.

2

Natuurlijk zou je sneller opwarmen als je je kleren uittrok.

(Meyer)

Als de houding van zijn model bij toeval een onverbloemde inkijk op haar geslacht geeft, deinst de naaktschilder vol ongemak terug van zijn ezel. Hij zal — met zijn ogen afgedekt — vragen om de pose te wijzigen. Normaal gesproken is dit niet iets voor een naaktschilder om beschaamd over te doen, toch? Het is zo te zien de vakman in hem, die niet anders kan dan zijn model platonisch en puur academisch te lijf te gaan. Vince heeft de schaamstreek blijkbaar weggevaagd uit zijn beeld van de vrouwelijkheid. Vince schildert waardigheid en al zijn kwaststreken spreken over het respect voor jou als vrouw en vanuit deze waardering staat zijn testosteron knop blijkbaar eerbiedig op off. Prima vent dus om je als vrouw voor uit te kleden, je kwetsbaar te tonen, je maskers af te doen, je onvolkomenheden te openbaren en je angsten daarover te verliezen. Bij de naaktschilder voelt de vrouw zich na enige tijd in haar naaktheid op haar gemak en onaangeroerd in al deze geheimen. Zijn schilderijen zijn — eenmaal voltooid — een evocatie van het grote verschil tussen een bekeken vrouw en de geziene vrouw. Zijn toetsen zijn stuk voor stuk teder. Zijn penseel is afgeladen met het aanraken en aangeraakt worden met oprechte, bijna kuise aandacht. Louter door de in verf gedoopte kwast langs het doek te strijken ontstaat voor de vrouw een

edele romantiek. Maar pas op dames. Dit onvervalst reine verstrijkt en wordt soms doorkruist als u op enig moment voor de-mooie-man gevoelens krijgt, hem achter zijn ezel onverhoopt uw liefde verklaart, hem probeert te versieren of in uw bed te krijgen.

Vince laat — als het weer zover is dat de verliefdheid bij een model toeslaat — de bronstige vrouw eenvoudig aan haar lot over, hij is ten slotte ingehuurd als schilder en niet als gigolo. Hij kijkt onbevangen om het hoekje van zijn doeken, controleert even de afmetingen en perspectieven langs de kant van zijn penseel. Met deze theoretische focus op haar naakte lijf omzeilt hij blijkbaar — zonder erbij stil te staan — de mentale filters naar haar onderbewustzijn. Zijn onbevangen oceanische blikken en de situatie erotiseren, winden haar juist op. Het lijkt alsof zijn discrete speuren en turen haar ontspant in een trance van amoureuze gedachten. De naaktschilder heeft er bepaald geen boodschap aan. Hij negeert de zwelheid en het lonken en werkt stug door. Steekt een nieuwe sigaar aan en verdwijnt even in de rook. En als er bij het model dan een toorn ontbrandt, laat hij haar tieren, laat zich ten diepste beledigen, laat Guccitassen en Chanel-flessen naar zich gooien en blijft opmerkelijk kalm. Hij staat kaarsrecht in het atelier met een ‘wat kan ik voor u doen’ onbewogen op zijn gezicht, zonder te knippen blijft hij de tegenpartij aankijken en ontwijkt vaardig wat er op hem afkomt. Vince is bekend met het tafereel en zolang er geen gevaar is dat zijn schilderij beschadigd raakt, heerst er schijnbaar geen enkele onvrede in hem.

Het is nooit onderzocht wat de vrouw in het modelstaan zo prikkelt. Is het haar onbevangen naaktheid, is het de spiedende schilder, de